

"Prolhaný hlupák v čele nemyslíciho stáda". Proč Milana Knížíka oslavuje vláda vedená mužem, kterým umělec opovrhoval

Pohřeb Milana Knížíka Autor ▪ [ctk](#)

Někteří říkají, že to byl poslední happening Milana Knížíka. A něco na tom je. Pohřeb se státními poctami organizovaný těmi, kterými slavný umělec upřímně opovrhoval, mohl opravdu působit jako odhalující gesto, vyvolané silou osobnosti svérázného performeru. Jenže nemůže to být současně i trochu jinak? Nejsou pocty i výrazem toho, že se [nekonformní Milan Knížák](#) paradoxně hodí nynější moci do krámu? A pokud to tak je, v jakém smyslu?

| [Předplatné HN+ je zcela bez reklam.](#)

| [Předplatné HN+ je zcela bez reklam.](#)

Pro nynější držitele moci neměl Milan Knížák opravdu jediné dobré slovo. Andreje Babiše považovat za lumpa, za ostudu Česka. Například [napsal](#):

"Kdyby existovala nějaká cena Thálie za kabaret, prosazoval bych, aby ji dostal Andrej Babiš za projev na sjezdu ANO. Něco tak pokleslého, hloupého, velkohubého a prolhaného jsem v naší politice ještě nezažil. Překonává to všechny Jakeše, Sládky, Okamury atp. Považuji členy ANO, kteří jako ovce tomuto skeči naslouchali a neprotestovali, za nemyslíci stádo, které tím, že schvaluje Babišovy eskapády, nás přivádí zpět k totalitě... co také jiného čekat od komunistického pohrobka, fízla a zlatokopa, který se neštítí zničit vlastní rodinu, aby zachránil svou kariéru?"

Fakt, že státní pocty pro Milana Knížíka schválila vláda tvořená podle něj nemyslicím stádem, které vede velkohubý lhář, je skutečně přízračný. Nelze určitě vysvětlit tak, že se Babišova sestava rozhodla velkoryse oddělit umělecký význam od politických postojů, protože v díle Milana Knížíka se politika (a obecněji vztah ke společenskému dění) vždy tak či onak odrážela.

Těžko to vysvětlit i pouhým vlivem Václava Klause, který byl Knížákovým blízkým přítelem a který je duchovním otcem vládních Motoristů.

Bude tam hrát roli ještě něco jiného.

Tím něčím může být podvědomý pokus vlády zcizit osobnost Milana Knížáka za účelem vlastní legitimizace. Babišova vláda se neustále tváří, jako by bojovala proti nepřátelskému, hluboce zakořeněnému systému. Dřív se mu říkalo "polistopadový kartel", nyní jeho místo zaujal termín "deep state". Důvod, proč vláda potřebuje vytvářet a neustále posilovat image bojovníků proti mocnému skrytému nepříteli, jakémusi hluboce zakopanému establishmentu, je prostý: chce, aby zanikly její chyby, skandály, porušené sliby. "Když nám to nepřítel stále kazí, tak se nedivte, že nám to nejde tak, jak jsme slibovali!"

Hodí se jí proto přihlásit se k Milanu Knížákovi jako k osobnosti, která má auru nekonformity, setrvalého a zásadového protestu proti establishmentu. Knížák navíc svým osobním příběhem ukázal, že je možné si tuto auru zachovat i v době, kdy už byl součástí oficiálních struktur (rektor AVU, šéf Národní galerie). Tedy: tak jako Milan Knížák úspěšně tvrdil, že z pozice moci bojuje proti zatuchlým poměrům, a je tudíž stále rebel, může nyní vláda tvrdit, že bojuje proti mytickému deep state, a je tudíž vládou protestní až disidentskou. Rozdíl je samozřejmě v tom, že zatímco Knížák měl v tom, co o sobě tvrdil a jak se prožíval, částečně pravdu, Babiš si jen vymýšlí (či spíše velkohubě lže, abychom citovali Milana Knížáka). Ale to je jedno. Důležitý je dojem, jaký je příklonem ke slavnému umělci vyvolán.

Další moment, proč se Knížák nynější vládě hodí, mimoděk formuloval na pohřbu Václav Klaus. Řekl, že Knížák byl "autenticky liberální" a že jej "dnešní pokrokaři nemohli mít rádi". Vláda dává státními poctami symbolicky najevo, že je s velikánem umění na jedné lodi v boji proti "progresivismu". Tedy směru, který v Česku sice prakticky neexistuje, ale o to snazší je tuhle nálepku přilepit každému, kdo není schopen přitakat rčení, že v Česku byla posledními volbami ukončena klimatické krize. Vláda se samozřejmě ohání bojem proti progresivismu jen proto, aby ospravedlnila autoritářské manýry, což by se Knížákovi věru nelíbilo. Ale bránit se proti násilnému pokroucení vlastních myšlenek a de facto zneužití vlastního jména už nemůže.

Pak je tu samozřejmě snaha o legitimizaci osobní. Na pohřbu Milana Knížáka jako jeden z hlavních řečníků vystoupil ministr kultury Oto Klempeř, konfident StB, která nekonformního Knížáka za komunismu pronásledovala, a dokonce na přelomu let 1974 a 1975 [dostala za mříže](#). Neuvěřitelná neomalenost. To už opravdu není knížákovský happening. To je spíše absurdní divadelní skeč, jako vystřižená z díla Václava Havla, kterého Milan Knížák opravdu příliš nemusel.

Skoro se dá říci, že Milan Knížák může být rád, že se vlastního pohřbu, který organizovali ti, jimiž opovrhoval, a který ze záhrobie režíroval ten, s nímž byl v osobním sporu, nedožil. Ale kdo ví. Možná by to opravdu celé dohromady považoval za dobrý happening. A že nějaká další pointa ještě přijde.

■